

Ve stájích s automatickým dojicím systémem a plně řízeným pohybem (v sekcích) je využívání ustájovacích míst odlišné od stájí s konvenčním dojením a od stájí s robotickým dojením, ale bez řízeného pohybu stáda. Dojnice ve stájích s automatickým dojicím systémem se pohybují ve více cyklech a jejich intenzivní pohybová aktivita neustává ani v nočních hodinách. Z těchto důvodů je možné navýšit kapacitu dojnic v těchto stájích, neboť nedochází k tomu, že by v každém okamžiku dne byla nedostatečná kapacita např. lehacích boxů.

Doporučením je nepřekračovat kapacitu stáje nad 120 % a udržet poměr maximálně 1 : 1,2, tak aby byly zachovány welfare i zdraví zvířat.

K bodu 6 – k § 2 odst. 1 písm. k)

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) bylo vypuštěno, neboť uvedená problematika je již upravena v nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97. Toto nařízení v příloze I, kapitole I bodu 2 písm. e) stanoví: „Poraněná zvířata a zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy se nepovažují za způsobilá k přepravě, zejména pokud jde o telata mladší deseti dnů, ledaže jsou přepravována na vzdálenost menší než 100 km“. Vyhláška o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat neimplementuje nařízení o ochraně zvířat během přepravy.

K bodu 7 – k poznámce pod čarou č. 2c, která je obsažena v § 2 odst. 1 písm. m)

Z vyhlášky je vypuštěna poznámka pod čarou, která odkazuje na zrušené právní předpisy. Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 8 – k poznámce pod čarou č. 4, která je obsažena v § 2 odst. 3

Dochází k aktualizaci poznámky pod čarou č. 4, a to v návaznosti na vývoj právních předpisů. Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), již prošel celou řadou dalších novelizací. Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodům 9 a 10 – k § 2 odst. 7 písm. a) a b)

Změna uvedená v § 2 odst. 7 písm. a) je legislativně technickou úpravou související se změnou uvedenou v nově vloženém písmeni b).

Změna uvedená v § 2 odst. 7 písm. b) se týká minimálních standardů pro ochranu kategorie plemenic skotu (krav) ve věku od šesti měsíců, které jsou evidovány podle zvláštních právních předpisů, k využití v plemenitbě nebo jsou pro tento účel odchovávány. Jiných kategorií skotu uvedených ve vyhlášce se tato změna nedotýká.

Navrhovaná změna upravuje současné ustanovení, že počet zvířat ve volném ustájení nesmí být větší, než počet boxů a počet míst v krmišti, pokud není objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete; prostory včetně chodeb a výběhů zajišťují takové podmínky, aby se předešlo neúměrným skupinovým tlakům.

Současné podmínky uvedené ve vyhlášce zůstávají zachovány. Ke stávajícím podmínkám se pouze doplňuje možnost zvýšit počet zvířat až o 20 % oproti počtu boxů. Jedná se tedy o možnost navýšit počet zvířat oproti počtu boxů v poměru 1,2 : 1. Pokud bude

například ve stáji 100 boxů, může být při splnění podmínek stanovených ve vyhlášce ve stáji chováno až 120 krav.

Podmínky, které jsou ve vyhlášce pro navýšení počtu zvířat stanoveny, jsou tyto:

- jedná se o stáj s plně řízeným pohybem krav,
- jedná se o stáj s automatickým dojícím systémem,
- ve stáji je objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete (ad libitum).

Stáj s plně řízeným pohybem krav a automatickým dojícím systémem, kde je objemné krmivo podáváno do nasycení podle vlastní potřeby zvířete, se rozumí stáj, ve které je prostřednictvím jednosměrných, případně selekčních branek usměrňován pohyb dojníc mezi jednotlivými zónami. Celkový stav zvířat ve stáji je tedy rozdělen mezi jednotlivé zóny a v žádném časovém okamžiku se nenacházejí všechna ustájená zvířata v jedné zóně. V zóně krmení musí být stále dostupné objemové krmivo a s výjimkou servisní přestávky dostupné robotické dojení.

Stáj je rozdělena na sektory – zónu krmení, zónu dojení a zónu klidu, mezi kterými krávy procházejí identifikačními jednosměrnými brankami, případně selekčními brankami, a řízený systém umožňuje jejich propuštění či nepropuštění do další zóny. Typicky ze zóny klidu do čekárny na dojení a následně k dojícím robotům nebo přímo do zóny krmení a zpět.

Vychází se z poznatku, že stáje v chovech s plně řízeným pohybem krav v jednotlivých sekcích a automatickým dojícím systémem a průběžným podáváním objemného krmiva do nasycení podle vlastní potřeby zvířete, přináší předvídatelnou retenci zvířat v jednotlivých sekcích v průběhu dne, stádo je tedy rozptýlené do jednotlivých sekcí. Boxy tedy nevyužívá v žádném okamžiku plný počet ustájených zvířat. To umožňuje v takovéto technologii chovat až o 20 % více zvířat, než je počet ustájovacích boxů, protože nedochází k takovým situacím, při kterých by se vytvářely neúměrné skupinové tlaky.

Změna vyhlášky je navržena na základě studie provedené Výzkumným ústavem živočišné výroby. Studii označenou „Časové využití ustájovacích míst v produkční stáji pro dojnice s automatickým dojícím systémem (AMS)“ zpracoval v roce 2018 doc. Ing. Petr Kunc, Ph.D. a doc. Ing. Ivana Knížková, CSc. V závěru této studie je uvedeno: „Na základě všech získaných poznatků, lze konstatovat, že ve stájích s automatickým dojícím systémem a plně řízeným pohybem (v sekcích) je využívání ustájovacích míst odlišné od stájí s konvenčním dojením a od stájí s robotickým dojením, ale bez řízeného pohybu stáda. Doporučením je nepřekračovat kapacitu stáje nad 120 % a udržet poměr maximálně 1 : 1,2.“

K bodu 11 – k § 4 písm. k)

Ustanovení § 4 písm. k) vyhlášky bylo upraveno tak, aby bylo v souladu s Doporučeními Rady Evropy týkajícími se koz a ovcí. Uvedené ustanovení bylo přeformulováno po projednání se Státní veterinární správou.

Z článku 6 Doporučení Rady Evropy týkající se koz (přijata stálým výborem 6. 11. 1992 a platná od 6. 11. 1993), citujeme:

„1. Stádo má být prohlédnuto zevrubně nejméně jednou denně; výjimkou je venkovní chov koz v extenzivních podmínkách za příznivého počasí, kdy je možno prodloužit interval mezi prohlídkami, ne však na dobu delší než jeden týden. Prohlídky však mají být prováděny v intervalech kratších než jeden den, resp. týden, je-li ohrožena životní pohoda zvířat, zejména pak v době porodů, hrozí-li vážné napadení mouchami nebo dravými zvířaty, nebo nastanou-li významné změny v řízení nebo jiných podmínkách chovu. Tyto prohlídky mají být prováděny nezávisle na funkci jakéhokoliv automatického systému dohledu a k jejich provedení má být k dispozici zdroj světla.“

Z článku 6 Doporučení Rady Evropy týkající se ovcí (přijata stálým výborem 6. 11. 1992 a platná od 6. 11. 1993), citujeme:

„1. Stádo má být zevrubně prohlédnuto nejméně jednou denně; jsou-li ovce chovány venku v bezpečných extenzivních podmínkách a je-li příznivé počasí, lze interval mezi prohlídkami prodloužit na jeden týden. Prohlídky by se však měly provádět častěji než jednou denně nebo týdně, je-li životní pohoda ohrožena, a to zejména v době porodů, po ostříhání nebo koupeli, v době zvýšeného nebezpečí napadení mouchami nebo dravými zvířaty a po významných změnách v řízení chovu nebo jiných podmínkách.

Tyto prohlídky mají být vykonávány nezávisle na jakémkoliv automatickém systému dohledu a k jejich provedení má být k dispozici zdroj světla.“

K bodům 12 a 13 – k nadpisu § 5 a k návěti § 5

Jelikož bude vyhláška nově upravovat minimální standardy pro koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata hospodářská, a rovněž pro koně, osly a jejich křížence, kteří jsou chováni jako zvířata v zájmových chovech, je nutné rozlišit, na kterou kategorii zvířat se vztahuje dosavadní ustanovení § 5 vyhlášky a nové ustanovení § 5a vyhlášky:

- Dosavadní ustanovení § 5 vyhlášky se vztahuje na koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata hospodářská. Připomínáme, že toto ustanovení obsahuje pro koně, osly a jejich křížence legislativní zkratku „koně“. Ustanovení, ve kterých se hovoří o koních, se tedy vztahují také na osly a jejich křížence.
- Nové ustanovení § 5a vyhlášky se vztahuje na koně, osly a jejich křížence chované jako zvířata v zájmových chovech.

K bodu 14 – k § 5 písm. d)

Na základě jednání Ministerstva zemědělství a Státní veterinární správy, vzešlého z požadavku Antibyrokratické komise Ministerstva zemědělství byla v návrhu vyhlášky vypuštěna část ustanovení § 5 písm. d), která uvádí při chovu koní, oslů a jejich kříženců povinnost zajistit na pastvině v případě celoročního pastevního chovu přístřešek, pokud koně nemají přímý přístup do stájí.

Důvodem pro to byl jednak současný trend chovu zvířat akcentující volné ustájení, dostatečný prostor a možnost dostatečného pohybu po celý den nebo aspoň po velkou část dne, lépe odpovídající fyziologickým a etologickým potřebám, dále sociální kontakty s dalšími koňmi, dostatek podnětů okolí, čistý vzduch. Rovněž se stále častěji chovají otužilá plemena (hucul, ponny) a tato plemena jsou rovněž využívána v chráněných oblastech, kde nelze ani přístřešky stavět. Zkušenost ukazuje, že zvířata, pokud mají jinou možnost ochrany před nepříznivými klimatickými jevy (těmi se rozumí nejen sníh, déšť a silný vítr, ale také prudké sluneční záření), přístřešky obecně příliš nevyužívají.

Dalším argumentem je, že nebyly stanoveny parametry pro přístřešek, tím byla dána možnost interpretační šíře. Rovněž nebylo stanoveno, zda musí být přístřešky k dispozici pro všechny koně ustájené na pastvině a požadavek se vztahoval pouze na celoroční pobyt koní na pastvě (tedy jeden den stačilo dát koně do stáje a uvedené ustanovení nemuselo být aplikováno).

Uvedenou otázku upravuje také § 12a odst. 4 zákona na ochranu zvířat, a to takto: „*Hospodářským zvířatům, která nejsou chována v budovách, se poskytuje přiměřená ochrana před nepříznivými povětrnostními podmínkami, predátory a riziky ohrožujícími jejich zdraví.*“

Povinností chovatele je i nadále chránit zvířata před nepřízní počasí. Zrušení požadavku na zbudování přístřešků nemění nic na povinnosti chovatele chovat zvířata způsobem, v prostředí a podmínkách, které vyžadují jejich biologické potřeby, fyziologické funkce a zdravotní stav a předcházet poškození jejich zdraví, a v takových podmínkách, aby si sama nebo vzájemně nezpůsobovala utrpení. Jako ochranné prvky však mohou sloužit také terénní prvky a funkční zeleň.

K bodu 15 – k novému § 5a

Do vyhlášky se nově vkládá ustanovení § 5a, které upravuje minimální standardy pro ochranu koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmovém chovu.

Jak již bylo uvedeno výše, nová právní úprava nepřináší nové podmínky chovu koní, oslů a jejich kříženců, ale pravidla pro zájmové chovy řeší odkazem na pravidla pro chovy hospodářských zvířat tak, aby bylo zřejmé, která ustanovení vyhlášky a od jakého data se na chovatele zvířat v zájmovém chovu vztahují.

Návrh vyhlášky je formulován tak, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly v podmínkách chovu koní, oslů a jejich kříženců jako zvířat hospodářských a jako zvířat v zájmovém chovu. Cílem právní úpravy tedy je, aby pro koně, osly a jejich křížence platily stejné podmínky chovu bez ohledu na účel chovu. Jak již bylo uvedeno v důvodové zprávě k novele zákona na ochranu zvířat, již v současné době jsou tyto podmínky prakticky totožné

Dosavadní znění vyhlášky upravuje ochranu koní, oslů a jejich kříženců v § 5, který se vztahuje na hospodářská zvířata. Kromě tohoto ustanovení platí pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců také obecná ustanovení vyhlášky. Jedná se o ustanovení § 1a, které upravuje pojmy, ustanovení § 1b, které upravuje minimální standardy zařízení pro hospodářská zvířata, a ustanovení § 1c, které upravuje obecné požadavky na chov hospodářských zvířat.

Vzhledem k výše uvedenému nebylo možné pouze doplnit do § 5, že se vztahuje také na zvířata v zájmových chovech. Ve vyhlášce bylo nutné vyřešit také vztah k úvodním obecnějším ustanovením, která hovoří pouze o zvířatech hospodářských.

Dalším důvodem pro samostatné ustanovení je nutnost odložit účinnost ustanovení, která se podle dosavadní právní úpravy vztahovala od 1. 1. 2012 na nově budované stáje nebo poprvé do provozu uváděné stáje pro koně chované jako hospodářská zvířata. Toto platí také pro přílohu č. 3 vyhlášky, která upravuje „Další požadavky na prostory pro ustájení koní“ a na kterou odkazuje § 5 písm. q) vyhlášky. Není možné, aby tyto povinnosti začaly pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech platit ihned po nabytí účinnosti vyhlášky. V ustanovení o nabytí účinnosti vyhlášky je uvedeno, že tato ustanovení nabývají pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných v zájmových chovech účinnosti později než ostatní ustanovení vyhlášky.

K bodu 16 – k § 12

V ustanovení § 12 dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Vzhledem k počtu změn v dosavadním § 12 je celé ustanovení formulováno nově. Na základě více než dvacetiletých zkušeností s chovem běžců byly navrženy změny, a to na základě návrhu Státní veterinární správy na zařazení tohoto ustanovení do vyhlášky a po projednání se zástupci Českého svazu chovatelů pštrosů, z. s.

V ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Původní ustanovení požadující pro chov tří dospělých pštrosů dvoupřstých

1000 m² a pro chov každého dalšího jedince navíc 800 m² se jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky i prostorově zatěžující tyto chovy. Na základě více než dvacetiletých chovatelských zkušeností byla proto navržena minimální velikost výběhu pro každého dospělého pštrosa dvourstvého 300 m².

V ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) dochází ke změně minimálních standardů pro ochranu běžců. Původní ustanovení požadující pro chov tří dospělých nandu nebo emu 500 m² a pro chov každého dalšího jedince navíc 250 m² se jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky i prostorově zatěžující tyto chovy. Na základě více než dvacetiletých chovatelských zkušeností byla proto navržena minimální velikost výběhu pro každého dospělého nandu nebo emu 100 m².

Dosavadní ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) bylo z důvodu nadbytečnosti vypuštěno na návrh Českého svazu chovatelů pštrosů, z. s. V našich podmínkách jsou běžci chováni společně, samci se samicemi a tvoří po celý rok chovné páry, nebo hejna - jsou tzv. spáření. Oddělit samce od samice je někdy potřebné z důvodu agresivity jedince, případně z jiného důvodu. Chovatelské zkušenosti ukazují, že vizuální bariéra i zábrany mezi skupinami běžců, tak jak je v současnosti uvádí § 12 odst. 1 písm. d), jsou zbytečné.

S výše uvedeným vypuštěním písm. d) souvisí to, že chovy běžců mohou být intenzivní, polointenzivní nebo extenzivní:

- Při zakládání chovů běžců v našich podmínkách se vycházelo z možností chovu na omezené ploše sloužící pro výběh s kmením statkovými krmivy s přídavkem krmné směsi. Chovné kusy jsou chovány v párech, nebo triádách (1 samec a 2 samice). Vejce jsou odebírána z hnízda a uměle líhnuta. Kuřata jsou odchovávána v oddělení pro odchov kuřat. Tento intenzivní způsob chovu zaručuje dobré výsledky reprodukce, chovatel má možnost sledovat vývin kuřat a jejich zdravotní stav.
- U polointenzivního způsobu chovu jsou chovní ptáci (chovnou skupinu tvoří 1 samec a 4 až 5 samic) chováni během chovné sezony v hejnech do 40 ks na ploše 0,20 - 0,40 ha na 1 kus. Chovní ptáci jsou zásobováni před a během snášky krmivem. Vejce jsou sbírána z výběhu a uměle líhnuta. Po vylíhnutí jsou kuřata dána na výchovu k pěstounům. Mladí a jateční ptáci se pasou na vojtěškové či jetelové pastvě s doplňkovým přídavkem kompletní krmné směsi. Větší prostor na 1 kus oproti intenzivnímu způsobu působí příznivě na zdravotní stav a snižuje náklady na krmění.
- Při extenzivním způsobu chovu se běžci chovají téměř jako divoce žijící ptáci na rozsáhlé ploše. Líhnutí a odchov je přenechán výhradně běžcům. Kuřata ve stáří 3 - 4 měsíců jsou odstavována od rodičů. Doplňkové krmivo se nepřidává, nebo jen v omezeném množství během sezony líhnutí. Výsledky reprodukce na jednu samici jsou však nízké, protože ptáci sedí na vejcích již po ukončení první násady a pak je pro ně sezona líhnutí ukončena. Připočteme-li potřebu velkých ploch, které musí být k dispozici a potíže s manipulací ptáků, kteří jsou téměř divocí, pak nízké náklady na krmění u tohoto způsobu chovu nevyváží přednosti intenzivního nebo polointenzivního chovu. Pro ekonomicky směřované zemědělské využití pštrosů není tento způsob chovu v našich podmínkách dobře praktikovatelný. Je znám ze zahraničí, u nás není.

Původní znění odstavců 2 a 3 stanovovalo minimální požadavky na přístřešky pro pštrosy, nandu a emu. Tyto parametry se však jeví jako nadhodnocené a nadbytečně ekonomicky zatěžující tyto chovy.

Návrh rozšiřuje požadavky z přístřešků také na stáje. Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je reakcí na nové provozní poznatky, které v době vzniku vyhlášky ještě nebyly známy.

Nově jsou v odstavci 2 obecné požadavky na přístřešky a stáje pro pštrosy, emu a nandu. V odstavci 3 jsou stanoveny požadavky na minimální plochu pro přístřešky a stáje pro pštrosy, v odstavci 4 pro nandu a emu.

Vyhláška snižuje nadhodnocené minimální plochy přístřešku na jeden kus, a to u pštrosa z 10 m² na 5 m² a u nandu a emu z 5 m² na 2 m². Parametry na výšku přístřešků a šířku průchodů byly stanoveny obecněji, postihují tak lépe velkou variabilitu výšky i hmotnosti chovaných zvířat danou jak rázem chovaného zvířete (např. pštros červenokrký, modrokrký a černokrký), tak cílem chovu (chovná či jatečná zvířata).

Návrh této změny vychází z potřeb provozu a je reakcí na nové provozní poznatky, které v době vzniku vyhlášky ještě nebyly známy.

Návrh rovněž v nově navržených odstavcích 3 a 4 rozlišuje další kategorii chovaných zvířat – mladé ptáky ve věku 1 až 2 roky. To umožňuje přesněji postihnout požadavky jednotlivých kategorií chovaných běžců.

V ustanovení odstavce 6 je stanoveno, od kdy musí stáje pro běžce splňovat stanovené podmínky. Podmínky uvedené ve vyhlášce musí splňovat všechny nově budované nebo rekonstruované stáje. Všechny stáje pro běžce musí splňovat uvedené podmínky od 1. ledna 2023. Chovatelé tedy budou mít období zhruba 2 roky na to, aby své chovy uvedli do souladu s vyhláškou.

Ustanovení odstavce 6 se vztahuje na stáje, toto ustanovení se nevztahuje na přístřešky. Pro přístřešky totiž byly požadavky stanoveny vyhláškou i v minulosti a novelou vyhlášky dochází ke zmírnění těchto požadavků, nikoliv k jejich zpřísnění.

K bodu 17 – k § 13a

Novela vyhlášky upravuje nové ustanovení § 13a, které obsahuje minimální standardy pro ochranu králíků. Toto ustanovení bylo do novely vyhlášky doplněno na základě požadavku Státní veterinární správy.

Státní veterinární správa při odůvodnění svého návrhu uvedla:

„Oblast chovu králíků s ohledem na požadavky na ochranu zvířat během chovu i během usmrcování je v EU vysoce aktuálním tématem. Králíci jsou z hlediska počtu druhým nejpočetnějším druhem zvířat chovaným pro hospodářské účely v EU (po drůbeži). Ačkoli existují pravidla stanovující minimální normy pro ochranu hospodářských zvířat, v EU neexistují právní předpisy, které by specificky chránily dobré životní podmínky králíků. V roce 2016 však vydal Evropský parlament pracovní dokument k minimálním standardům pro ochranu hospodářsky chovaných králíků. V roce 2017 přijal Evropský parlament usnesení o minimálních standardech na ochranu chovaných králíků a požádal Úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), aby poskytl vědecké stanovisko, které by pomohlo provedení tohoto usnesení.“

„Úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) vydal několik vědeckých stanovisek:

- Vědecké stanovisko o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech (přijato 21/11/2019, publikováno 9/1/2020) – novela z roku 2005,
- Vědecké stanovisko týkající se metod omračování a porážky králíků pro lidskou spotřebu (přijato 21/11/2019, publikováno 9/1/2020),
- Vědecké stanovisko týkající se zabíjení králíků z jiných důvodů, než je porážka (přijato 10/12/2019, publikováno 9/1/2020).

Vědecké stanovisko úřadu EFSA o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech se zaměřuje na šest příkladů systémů ustájení: konvenční klece; strukturálně obohacené klece; vyvýšené kotce; podlahové kotce; venkovní / částečně venkovní systémy; a organické systémy.

Hlavní závěry jsou následující:

- dobré životní podmínky dospělých králíků jsou v konvenčních klecích nižší než v ostatních pěti ustájecích systémech (s jistotou 66 – 99 %). Nejvýznamnější problémy v tomto systému chovu je omezení pohybu, možnosti projevů přirozeného chování (především sociálního chování) a zajištění odpočinku;
- dobré životní podmínky neodstavených králíků jsou nejnižší ve venkovních systémech (tepelný stres) a nejvyšší ve vyvýšených kotcích (jistota 66 – 99 %);
- organické systémy jsou obecně dobré.

Hlavní doporučení k systému konvenčních klecí jsou následující:

- zvětšit velikost konvenčních klecí a přidat prvky, které umožňují účelnější využití klecí (plošiny),
- místo drátěného pletiva jako podlahu užít plastové rošty materiál k hlodání by měl být dostupný všem kategoriím králíků.

Lze tedy očekávat projednávání této oblasti na různých výborech a tlak nevládních organizací na ošetření této problematiky (již několikrát na programu Stálého veterinárního výboru SCoPAFF v roce 2020).

Současně lze konstatovat, že po králíčíh mase stoupá odbyt s ohledem na jeho dietetickou hodnotu i dostupnou cenu, a kromě zvířat dovážených do ČR za účelem porážky (zejména z Polska a Slovenské republiky), dochází meziročně k oživení chovu v České republice.

V příspěvku Současný stav chovů a produkce králíčího masa v ČR ze sborníku Nové směry v intenzivních a zájmových chovech králíků – XI. celostátní seminář 16. 11. 2011 (Ing. Zdeněk Jandajsek, CSc., Generální ředitel Rabbit a.s. Trhový Štěpánov) je uvedeno:

„Pro prodej králíčího masa byly kritické roky, konec roku 2008, kde cena zmrazených králíků klesla až na 2,60 Euro/kg, tj.: 61,88 Kč/kg. Odbyt byl minimální a došlo k navýšení zásob. Cenově i v objemu odbytu mražených králíků byl i rok 2009 velmi nepříznivý. K oživení cen i odbytu dochází koncem roku 2010 a v průběhu roku 2011. Odbyt je v posledních měsících směřován zejména do obchodních sítí, oživuje se prodej v Belgii a na Slovensku a rostou poptávky do východní Evropy, zvláště do Ruska (Moskva, Petrohrad). Je další předpoklad odbytu, jelikož chovy v západní Evropě nerostou, ale naopak poklesem cen, kdy bylo část chovů uzavřeno. Pokud poroste poptávka po mraženém mase z východu a přiblíží se ceně chlazeného zboží, lze očekávat postupný růst poptávky, a tím i zvýšenou potřebu živých zvířat.“

Na celostátním semináři „Nové směry v intenzivních a zájmových chovech králíků“, který se konal 28. 11. 2019, největší producent králíčího masa v ČR zmínil výstavbu dvou dalších farem pro 2 – 2,5 000 králíků a navýšení počtu turnusů v chovech za rok.

Na současný trend poukazuje i nová povinnost registrace chovatelů králíků v EU, která je stanovena nově v předpisu „Animal Health Law“ (od 21. 4. 2021).

Navrhujeme do vyhlášky tedy nové ustanovení § 13a, které upravuje alespoň základní minimální standardy pro ochranu králíků chovaných jako zvířata hospodářská. Plnění těchto elementárních požadavků by nemělo mít negativní efekt na chov králíků v ČR a nevyžaduje změnu technologií.

Nová právní úprava přináší základní podmínky chovu králíků, kde hlavním motivem je aktuálnost tématu a absence této právní úpravy.“

„Cílem právní úpravy je tedy definovat základní podmínky chovu králíků. Právní úprava vychází z původního návrhu Doporučení Rady Evropy – 17. revize (2007) a také z vědeckých stanovisek o zdraví a dobrých životních podmínkách králíků chovaných v různých produkčních systémech EFSA (2005, 2020).“

Kromě výše uvedené argumentace Státní veterinární správy je nutné zmínit následující.

Výše uvedený návrh doporučení Rady Evropy je z roku 2004 (revize z roku 2007) a ani po uplynutí 13ti let nebyl přijat. Dle informací, které má Ministerstvo zemědělství k dispozici, Rada Evropy již neplánuje se dále zabývat problematikou ochrany zvířat. Nelze tedy očekávat přijetí tohoto doporučení. Nelze proto formulovat právní úpravu tak, že by de facto kopírovala tento dokument. Uvedené doporučení může být pouze jedním z východisek nové právní úpravy.

Na úrovni Evropské unie v současné době neexistuje žádné nařízení nebo směrnice, které by závazně upravovalo minimální standardy pro ochranu králíků. Co se tedy týče stanovení takových podmínek, které by sebou nesly nutnost přestavby zařízení určených pro chov králíků, je nezbytné v této oblasti vyčkat na výsledky jednání na úrovni EU. V opačném případě by se mohlo stát, že bude česká právní úprava odlišná od právní úpravy unijní a českým chovatelům vzniknou zbytečné finanční náklady spojené s neustálými změnami požadavků. Takový přístup by mohl vést také k žalobám na Českou republiku ohledně zbytečně vynaložených nákladů a zvýšil by požadavky na případné dotace spojené s takovou přestavbou.

Jak již tedy uvedla Státní veterinární správa, cílem ustanovení je upravit základní požadavky na chov králíků, plnění těchto požadavků nebude vyžadovat změnu technologií. Dle vyjádření zástupců Státní veterinární správy může vést nová právní úprava v některých případech k nutnosti snížení počtu králíků v kotcích.

Přestože nová právní úprava přináší základní požadavky na chov králíků, bez stanovení konkrétních rozměrů technologií, je nutné takovou úpravu považovat z hlediska ochrany králíků za přínosnou, neboť v současné době nejsou v české právní úpravě obsažena žádná speciální ustanovení týkající se chovu králíků.

Je ovšem na místě zdůraznit, že vyhláška se nebude vztahovat na všechny chovatele králíků. Požadavky stanovené v novém ustanovení se vztahují na zařízení, ve kterých je chováno více než 100 kusů dospělých králíků. Vyhláška se tak nebude vztahovat na malochovy králíků a na králíky chované jako zvířata v zájmových chovech, ve kterých ovšem i nadále budou platit ustanovení zákona na ochranu zvířat, která zakazují týrání zvířat. Nelze tedy argumentovat tím, že by určitá skupina králíků byla zcela nechráněna.

Jedná se například o tato ustanovení zákona na ochranu zvířat:

- Za týrání se považuje z jiných než zdravotních důvodů omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak [§ 4 odst. 1 písm. c) bod 1].
- Za týrání se považuje z jiných než zdravotních důvodů omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete [§ 4 odst. 1 písm. c) bod 3].
- Za týrání se považuje vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy [§ 4 odst. 1 písm. j)].
- Za týrání se považuje chovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení [§ 4 odst. 1 písm. k)].
- Chovatel je povinen zajistit s ohledem na druh hospodářského zvířete, stupeň jeho vývoje, adaptaci a domestikaci, životní podmínky odpovídající fyziologickým a etologickým potřebám hospodářských zvířat tak, aby jim nebylo působeno utrpení a byla zajištěna jejich pohoda v souladu se získanými zkušenostmi a vědeckými poznatky [§ 12c odst. 1].

Je také na místě připomenout, že vyhláška je primárně určena pro zvířata chovaná jako zvířata hospodářská. Uvedená pravidla se tedy nebudou vztahovat na chovatele, kteří chovají králíky jako zvířata v zájmovém chovu, tedy především v rámci své zájmové činnosti a pro vlastní potřebu a spotřebu. Drobnochov králíků je velmi často zájmovou činností. Ani u zvířat v zájmovém chovu není vyloučen hospodářský efekt chovu, ale tento efekt nesmí být hlavním účelem chovu. Hospodářský efekt je hlavním účelem chovu u chovatelů, kteří chovají zvířata v rámci své podnikatelské činnosti, tedy v případech, kdy je chov králíků zdrojem obživy dané osoby.

Pojem „zvíře v zájmovém chovu“ a pojem „zvíře hospodářské“ je již od roku 1992 definován v zákoně na ochranu zvířat. Za tu dobu již praxe umí s těmito pojmy pracovat. Uvedené členění zvířat dle účelu jejich chovu je aplikováno také na evropské úrovni (předpisy EU, předpisy Rady Evropy) a v dalších evropských státech. K pojmům hospodářské zvíře a zvíře v zájmovém chovu viz výše.

Zdůrazňujeme, že ustanovení odstavců 1 a 5 se vztahují na nově budovaná, rekonstruovaná nebo poprvé do provozu uváděná zařízení pro chov králíků a od 1. 1. 2023 se vztahují na všechna zařízení pro chov králíků.

K čl. II – Závěrečné ustanovení

Jelikož se jedná o technický předpis, podléhá notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

K čl. III – Účinnost

Navrhuje se nabytí účinnosti vyhlášky 1. ledna 2021.

Za účelem minimalizace rizika vyšších finančních nákladů pro chovatele koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako zvířata v zájmových chovech, stanoví vyhláška, že požadavky, které se týkají velikosti prostor pro ustájení zvířat, se vztahují pouze na nově budované stáje nebo poprvé do provozu uváděné stáje. Stejný postup již platí v případě koní, oslů a jejich kříženců chovaných jako hospodářská zvířata. Proto ustanovení § 5a odst. 2 písm. d) vyhlášky nabude účinnosti později, a to až 1. 1. 2023, tak aby nebyli chovatelé nuceni měnit projekt v průběhu stavby.